

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2019/20:SfU4

Utgiftsområde 8 Migration

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag för 2020 inom utgiftsområde 8, som uppgår till ca 11,4 miljarder kronor. Därmed avstyrker utskottet de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. Utskottet tillstyrker också regeringens förslag om bemyndiganden om ekonomiska åtaganden.

I betänkandet finns en reservation (SD) och tre särskilda yttranden (M, V och KD). Ledamöterna från Moderaterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna avstår från ställningstagande när det gäller anslagsbeslutet och redovisar i stället sina överväganden i de särskilda yttrandena.

Behandlade förslag

Proposition 2019/20:1 inom utgiftsområde 8 Migration.

Elva yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	6
Statens budget inom utgiftsområde 8	11
Reservation	19
Statens budget inom utgiftsområde 8 (SD)	19
Särskilda yttranden	22
1. Statens budget inom utgiftsområde 8 (M)	22
2. Statens budget inom utgiftsområde 8 (V)	23
3. Statens budget inom utgiftsområde 8 (KD)	24
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	27
Propositionen	27
Motioner från allmänna motionstiden 2019/20	27
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och motionärernas anslagsförslag	29
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden	30
<i>Bilaga 4</i>	
Reservanternas anslagsförslag	31

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Statens budget inom utgiftsområde 8

a) Anslagen för 2020

Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 8 enligt regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:1 utgiftsområde 8 punkt 1 och avslår motionerna

2019/20:2657 av Paula Bieler m.fl. (SD),

2019/20:2988 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 1 och 18,

2019/20:3011 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,

2019/20:3121 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 16,

2019/20:3301 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 1–4 och

2019/20:3368 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 15.

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:1 utgiftsområde 8 punkt 2.

Reservation (SD)

Stockholm den 12 december 2019

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Maria Malmer Stenergard

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Maria Malmer Stenergard (M)*, Carina Ohlsson (S), Katarina Brännström (M)*, Paula Bieler (SD), Teresa Carvalho (S), Kadir Kasirga (S), Hans Eklind (KD)*, Jonas Andersson i Skellefteå (SD), Mats Berglund (MP), Arin Karapet (M)*, Emilia Töyrä (S), Ann-Sofie Alm (M)*, Jennie Åfeldt (SD), Jonny Cato (C), Christina Høj Larsen (V)*, Fredrik Malm (L) och Roza Güclü Hedin (S).

* Avstår från ställningstagande, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlas regeringens budgetproposition 2019/20:1 i de delar som gäller utgiftsområde 8 Migration och ett antal motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2019/20. Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Motionsförslagen finns också i bilaga 1.

I bilaga 2 och 3 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2020 och beställningsbemyndiganden samt de avvikelser som Moderaterna, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna föreslår i sina anslagsmotioner. I bilaga 4 finns reservanternas förslag till anslagsfördelning.

Under beredningen av ärendet har Migrationsverkets generaldirektör Mikael Ribbenvik informerat utskottet om myndighetens arbete.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i ett första steg genom *ett* beslut fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § tredje stycket riksdagsordningen).

Riksdagen har bifallit regeringens förslag och bestämt utgiftsramen för 2020 för utgiftsområde 8 Migration till 11 446 213 000 kronor (prop. 2019/20:1, bet. 2019/20:FiU1, rskr. 2019/20:59). I detta betänkande föreslår socialförsäkringsutskottet för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag för utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § fjärde stycket 25 riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottens uppgifter ingår att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335). Av riktlinjerna framgår att riksdagen beställer och tar emot information om resultatet av statens verksamhet.

Utskottet har mot den bakgrunden granskat regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 8 i budgetpropositionen. Granskningen är ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att regeringens resultatredovisning behandlas först. Därefter behandlar utskottet de förslag i budgetpropositionen och de motionsförslag som gäller anslag och bemyndiganden inom utgiftsområde 8.

Utskottets överväganden

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 8

Propositionen

Riksdagen har beslutat om målet för utgiftsområde 8. Målet är att säkerställa en långsiktigt hållbar migrationspolitik som värnar asylrätten och som inom ramen för den reglerade invandringen underlättar rörlighet över gränser, främjar en behovsstyrd arbetskraftsinvandring och tillvaratar och beaktar migrationens utvecklingseffekter samt fördjupar det europeiska och internationella samarbetet (prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:SfU2, rskr. 2009/10:132).

För att redovisa resultatet har regeringen delat upp målet i fyra delar. Målet är att säkerställa en långsiktigt hållbar migrationspolitik som

1. värnar asylrätten
2. inom ramen för den reglerade invandringen underlättar rörlighet över gränser och främjar en behovsstyrd arbetskraftsinvandring
3. tillvaratar och beaktar migrationens utvecklingseffekter
4. fördjupar det europeiska och internationella samarbetet.

Bedömningen av måluppfyllelsen i del 1 och 2 baserar regeringen främst på Migrationsverkets tillämpning av regelverket med fokus på effektivitet i verksamheten, rättslig kvalitet och service. Indikatorerna är i vissa fall desamma i del 1 och del 2, i andra fall specifika för en av delarna.

Indikatorer som avser effektivitet i verksamheten är:

- antal avgjorda ärenden per årsarbetskraft inom olika ärendekategorier (del 1 och 2)
- genomsnittskostnad per avgjort ärende inom olika ärendekategorier (del 1 och 2)
- vistelsetid i mottagandet inom olika ärendekategorier (del 1)
- antal utresor (del 1)
- dygnskostnad i asylboende (del 1)
- genomsnittlig handläggningstid för ärenden om uppehålls- och arbetstillstånd och medborgarskap (del 2).

Indikatorer som avser rättslig kvalitet är:

- andel mål i migrationsdomstol som lett till ändrad utgång (del 1 och 2)
- andel formellt och materiellt riktiga beslut hos Migrationsverket (del 1 och 2)
- andel ärenden där Migrationsverkets handläggning gjorts utifrån gällande lag och den sökandes individuella förutsättningar (del 1 och 2).

Indikator som avser service är:

- andel nöjda personer efter kontakt med Migrationsverket (del 1 och 2).

Regeringens analys och slutsatser

Regeringen bedömer att det övergripande målet för migrationspolitiken delvis har uppnåtts. När det gäller att ta till vara och beakta migrationens utvecklingseffekter och att fördjupa det europeiska och internationella samarbetet är målet uppnått. Bilden är inte lika entydig sett till en långsiktigt hållbar migrationspolitik som värnar asylrätten och som inom ramen för den reglerade invandringen underlättar rörlighet över gränser och främjar en behovsstyrd arbetskraftsinvandring. Rättssäkerheten bedömer regeringen fortfarande generellt vara god, men den är viktig att följa upp. Det omvända gäller servicen och tillgängligheten som i stora delar fortfarande inte är tillräckligt utvecklade.

Regeringen gav i regleringsbrevet för 2018 Migrationsverket i uppdrag att vidta åtgärder för att öka produktiviteten och förkorta handläggningstiderna bl.a. genom ökad digitalisering. Effektiviteten förbättrades inom prövningen av ansökningar av arbetstillstånd. Arbetet med att anvisa personer som har beviljats uppehållstillstånd till en kommun fungerar tillfredsställande. I övrigt utvecklades inte effektiviteten inom verksamheten som hade förväntats. Det har tagit lång tid att avgöra äldre asylärenden, vilket också medfört att den omarbetade och effektivare handläggningsprocessen inte har kunnat genomföras lika tidigt som planerat.

Handläggningstiderna för ansökningar om uppehållstillstånd för anknytning kom inte ned till den förordningsstyrda tiden på nio månader. Effektiviteten i prövningen av medborgarskapsärenden har också haft en negativ utveckling där handläggningstiderna nästan har fördubblats, produktiviteten har minskat och kostnaden per avgjort ärende har ökat. Sammantaget bidrog detta till att utgifterna totalt blev 4 miljarder kronor högre än anvisade medel i budgetpropositionen för 2018.

Migrationsverket överskattade hur många ärenden som kunde avgöras och effektiviteten ökade inte i den utsträckning som förväntades. Sammantaget bidrog detta till ett sämre resultat än förväntat. Regeringens åtgärder för att öka återvändandet för de personer som saknar tillstånd att vistas i Sverige har ännu inte heller fått avsedd effekt.

För Migrationsverket innebar 2018 ett fortsatt arbete med att pröva ett stort antal asylansökningar. Trenden med ett relativt stabilt antal nya asylsökande och sjunkande antal inskrivna i mottagandet fortsatte. Avvecklingen av boendena och minskningar av personalstyrkan fortsatte. Myndigheten genomförde också förändringar i sin ledning och styrning. Samtidigt som omställningsarbetet har tagit kraft från organisationen bl.a. genom förlorad kompetens och svårigheter att upprätthålla bemanningsnivån var 2018 sammanlagt ett år då förutsättningarna för myndigheten på allvar stabiliserades.

Antalet öppna asylärenden (förstagångsärenden) fortsatte att minska och var det lägsta sedan 2011. Även antalet öppna ärenden om uppehållstillstånd

för anknytning, arbete och studier fortsatte minska. Trenden med ökande handläggningstider för anknytningsärenden bröts. Därmed kunde mer kraft börja läggas på att utveckla verksamheten. Det innebär sammantaget att förutsättningarna för 2019 och 2020 märkbart har förbättrats samtidigt som de faktiska resultaten, med några få undantag, ännu inte har fått genomslag.

När det gäller måluppfyllelsen av en långsiktigt hållbar migrationspolitik som värnar asylrätten anger regeringen vidare att effektiviteten i asylprocessen påverkas av en rad faktorer utom Migrationsverkets kontroll. Det gäller bl.a. antalet nya asylsökande och ärendesammansättningen. Dessa förutsättningar förändras över tid, vilket försvårar jämförelser mellan åren. Produktiviteten mätt som antal ärenden per årsarbetskraft blev ca 30 procent lägre än beräknat. Jämfört med 2017 har denna produktivitet ökat med 10 procent, men sett över en längre tidsperiod har produktiviteten minskat.

Genomsnittskostnaden per avgjort asylärende minskade något, med 1 200 kronor, motsvarande ca 5 procent, jämfört med 2017.

Den sammanlagda vistelsetiden i mottagandet, dvs. tiden från det att ansökan lämnas in till det att den sökande skrivs ut ur mottagningssystemet, har direkt påverkan på statens utgifter då den inskrivne har rätt till boende, dagsättning, skola och hälsovård under hela vistelsetiden. Vistelsetidens längd påverkas förutom av Migrationsverkets handläggning även av flera andra faktorer, som domstolarnas arbete med att avgöra mål, kommunernas mottagande av nyanlända för bosättning m.m. Vistelsetiden för personer som beviljats uppehållstillstånd fortsatte att öka och uppgick till i genomsnitt 701 dagar, vilket kan jämföras med 534 dagar 2017. Även vistelsetiderna för personer vars asylansökningar avslås ökade, för förstagångsansökningar till 573 dagar jämfört med 499 dagar 2017. Ökningarna beror bl.a. på längre handläggningstid. Handläggningstiden ökade även hos migrationsdomstolarna.

Den genomsnittliga vistelsetiden ökade från 717 dagar 2017 till 941 dagar 2018.

Under 2018 återvände ca 11 100 personer, något färre än året innan och mindre än hälften av det förväntade antalet. I första hand beror det på en förändrad ärendesammansättning med en större andel asylsökande som är medborgare i Afghanistan och Irak, som det generellt sett har varit svårare att få personer att återvända till.

Kostnaderna per dygn för boendet minskar. Drygt 20 000 boendeplatser har kunnat avvecklas och inga tillfälliga boenden fanns kvar vid utgången av 2018. Genomsnittskostnaden har minskat till 148 kronor per dygn och plats jämfört med 162 kronor 2017.

Trenden med en ökande andel asylmål med ändrad utgång i migrationsdomstol fortsatte och uppgick till ca 14 procent. Ändrad praxis och att det ofta förekommer nya återopade omständigheter vid domstolarnas prövning förklarar ökningen. Dessutom medförde den nya möjligheten till uppehållstillstånd för vissa ensamkommande unga som infördes den 1 juli 2018 att många mål ändrades eller återförvisades. Migrationsverket har sedan 2016 årligen genomfört nationella uppföljningar av den rättsliga kvaliteten i asylprövningen. Av

granskade beslut var 90 procent formellt och materiellt riktiga. Det är en ökning jämfört med både 2016 och 2017.

Andelen personer som var nöjda efter sin kontakt med Migrationsverket var 75 procent under 2018, att jämföra med 74 procent 2017.

När det gäller om måluppfyllelsen av en långsiktigt hållbar migrationspolitik som inom ramen för den reglerade invandringen underlättar rörlighet över gränser och främjar en behovsstyrd arbetskraftsinvandring anger regeringen att det inför 2018 sattes ett mål i Migrationsverkets regleringsbrev om effektivare handlägningsprocesser samt uppföljning och analys av processerna. Sammantaget ökade produktiviteten, mätt som avgjorda ärenden per årsarbetskraft, under 2018 jämfört med 2017, men inte i nivå med vad som prognostiserats. Produktiviteten är också fortfarande låg jämfört med tidigare år. Hur stor del av skillnaden mellan prognos och utfall i produktivitet som är en konsekvens av en felprognostisering eller som beror på andra faktorer är svårt att bedöma.

Genomsnittskostnaden per avgjort ärende har till följd av försämrad genomsnittlig produktivitet fortsatt att öka för ärenden om uppehålls- och arbetstillstånd, med undantag för arbetsmarknadsärenden. Regeringen kan inte bedöma om kostnadsökningen i huvudsak beror på en försämrad effektivitet i handläggningen, på ärendesammansättningen inom avgjorda ärenden eller om det är en kombination av dessa två faktorer.

Det skedde ett trendbrott under 2018 vad gäller de genomsnittliga handläggningstiderna i ärenden om uppehållstillstånd på grund av arbete, anknytning och studier. För första gången på flera år minskade de för samtliga kategorier jämfört med året innan. Den genomsnittliga handläggningstiden för arbetstillståndsärenden minskade från 119 dagar 2017 till 84 dagar 2018, för ärenden om uppehållstillstånd på grund av anknytning från 336 till 320 dagar och för uppehållstillstånd för studier från 57 till 43 dagar (samtliga uppgifter avser förstagångsansökningar). Under 2018 ökade dock handläggningstiderna för merparten av s.k. övriga migrationsmål hos migrationsdomstolarna (dvs. alla mål förutom avlägsnande- och verkställighetsmål) till drygt åtta månader jämfört med drygt sex månader 2017.

När det gäller prövningen av ärenden om svenskt medborgarskap har den genomsnittliga handläggningstiden ökat med 24 procent. Produktiviteten minskade och kostnaden per avgjort ärende ökade. Få ärenden ändrades i mål i högre instans och resultatet i den genomförda kvalitetsuppföljningen var goda.

Behandlingen av riksdagens tillkännagivande om arbetskraftsinvandring

I avsnittet om resultatredovisning har regeringen behandlat frågan om riksdagens tillkännagivande i november 2017 om att regeringen skyndsamt skulle återkomma till riksdagen med ett lagförslag som kan träda i kraft så snart som möjligt, dock senast den 1 juli 2018, som kunde stärka proportionaliteten och

säkerställa att en arbetskraftsinvandrare inte ska utvisas på grund av att arbetsgivaren utan uppsåt begått mindre eller obetydliga fel i fråga om villkoren för arbetstillstånd, även om felet upptäcks efter det att tillståndstiden löpt ut eller om Migrationsverket uppmärksammat det (bet. 2017/18:SfU7, rskr. 2017/18:41). I propositionen anges att frågan i tillkännagivandet omfattades av ett uppdrag som lämnades redan i juni 2017 (Ju 2017:1) och som redovisades i promemorian Mindre eller obetydliga fel gällande villkoren för arbetstillstånd (Ds 2017:64). Regeringen anger att det av rättsfallen MIG 2017:24 och MIG 2017:25, som inte beaktas i promemorian, följer bl.a. att en helhetsbedömning av anställningsvillkoren ska göras. Om en sådan bedömning utmynnar i att förutsättningarna för arbetstillståndet, trots vissa brister, har varit uppfyllda innebär det att arbetskraftsinvandraren inte utvisas. Regeringen avser att ge en särskild utredare i uppdrag att bl.a. analysera rättsläget efter Migrationsöverdomstolens avgöranden från 2017 och överväga om ytterligare åtgärder bör vidtas och vid behov lämna författningsförslag. Mot bakgrund av Migrationsöverdomstolens avgöranden från 2017, de synpunkter som inkommit i samband med remissförfarandet av Ds 2017:64 och den kommande utredningen bedömer regeringen att det inte finns behov av att skyndsamt lägga fram lagförslag.

Utskottets bedömning

Utskottet konstaterar att det sedan flera år pågår en dialog mellan riksdagen och regeringen om utvecklingen av den ekonomiska styrningen. Utskottet anser att det är angeläget att utvecklingsarbetet kring den ekonomiska styrningen fortsätter.

Vidare konstaterar utskottet att resultatredovisningen är ett viktigt underlag för utskottets beredning av budgetpropositionen. Regeringens redovisning och bedömning av de resultat som uppnåtts ska ha en klar och tydlig struktur, eftersom detta bidrar till en ökad förståelse för hur statliga anslagsmedel används och vilka resultat de får i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat om. Det ska således vara möjligt att följa kopplingen mellan mål, genomförda insatser, resultat och regeringens budgetförslag.

Utskottet anser att regeringens redovisning av resultaten har en utformning som är tydlig och logisk. Redovisningen illustreras med ett flertal tabeller och diagram som samtliga visar tidsserier, vilket under givna förutsättningar möjliggör en analys över tid. Regeringens bedömning av måloppfyllelsen framgår på ett tydligt sätt.

Utskottet delar regeringens uppfattning att målet i den del det avser en långsiktigt hållbar migrationspolitik som värnar asylrätten och som inom ramen för den reglerade invandringen underlättar rörlighet över gränser och främjar en behovsstyrd arbetskraftsinvandring, inte entydigt kan anses uppfyllt. Utskottet delar även regeringens bild att en svårighet i sammanhanget är att faktorer som svårigen låter sig påverkas kan få stora effekter, framför allt gäller detta antalet nya asylsökande och ärendesammansättningen. Samtidigt kan

utskottet konstatera att Migrationsverkets statistik visar att antalet sökande under senare år inte har varierat i någon större utsträckning och att inte heller sökandenas ursprungsländer uppvisar någon större variation.

Utskottet anser att det är angeläget att regeringen noggrant följer utvecklingen och vidtar åtgärder om resultaten inte förbättras.

Regeringen har tagit upp frågan om riksdagens tillkännagivande i november 2017 om att regeringen skyndsamt ska återkomma till riksdagen med ett lagförslag om arbetskraftsinvandring. Regeringen bedömer nu att det inte finns behov av att lägga fram ett lagförslag skyndsamt med hänvisning till bl.a. rättsfall MIG 2017:24 och MIG 2017:25. Av rättsfallen följer att en helhetsbedömning av anställningsvillkoren ska göras. Om en sådan bedömning utmynnar i att förutsättningarna för arbetstillståndet, trots vissa brister, har varit uppfyllda innebär det att arbetskraftsinvandraren inte utvisas. Regeringen har även för avsikt att ge en särskild utredare i uppdrag att bl.a. analysera rättsläget efter Migrationsöverdomstolens avgöranden och överväga om ytterligare åtgärder bör vidtas och vid behov lämna författningsförslag.

Utskottet, som konstaterar att tillkännagivandet inte redovisas som slutbehandlat, utgår från att regeringen snarast tillsätter en särskild utredare för att se över frågan.

Statens budget inom utgiftsområde 8

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 8 Migration enligt regeringens förslag och lämnar de bemyndiganden som regeringen har begärt. Motionärernas alternativa förslag till statens budget för 2020 inom utgiftsområde 8 avslås.

Jämför reservationen (SD) och särskilt yttrande 1 (M), 2 (V) och 3 (KD).

Propositionen

Anslaget 1:1 Migrationsverket

Regeringen föreslår att anslaget 1:1 Migrationsverket bestäms till 4 443 762 000 kronor. Anslaget får användas till Migrationsverkets förvaltningsutgifter och även till utgifter för förvarslokaler samt resor som möjliggör asylsökandes deltagande i tidiga insatser.

Regeringen anger att möjligheten för asylsökande att ordna eget boende under asyltiden ska reformeras, vilket beräknas medföra ökade kostnader för Migrationsverket, bl.a. för en utvidgad administrativ hantering. Regeringen föreslår därför att 2 miljoner kronor tillförs anslaget.

Efter förslag i 2019 års ekonomiska vårproposition har riksdagen beslutat att de ändamål och verksamheter som avser migrationsverksamhet vid utlandsmyndigheterna ska flyttas från utgiftsområde 1 Rikets styrelse till utgiftsområde 8 Migration (prop. 2018/19:100, bet. 2018/19:KU33, rskr. 2018/19:256). Regeringen föreslår därför att anslaget ökar med 165,5 miljoner kronor. För att finansiera förslaget minskar anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. inom utgiftsområde 1 med motsvarande belopp.

För att behålla den nuvarande förvarskapaciteten föreslår regeringen att 125 miljoner kronor tillförs anslaget 2020.

Enligt regeringen bör den svenska förvaltningen och kontrollen av EU-stöd effektiviseras och Migrationsverkets kostnad i dessa delar föreslås därför minska med 1 miljon kronor.

Anslaget 1:2 Ersättningar och bostadskostnader

Regeringen föreslår att 4 936 000 000 kronor anvisas till anslaget 1:2 Ersättningar och bostadskostnader. Anslaget får användas till utgifter för stöd till asylsökande och övriga kategorier som omfattas av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., statsbidrag till kommuner och landsting samt boende för asylsökande.

Förslaget att reformera möjligheten för asylsökande att ordna eget boende under asyltiden bedöms enligt regeringen innebära att fler asylsökande kommer att bo i Migrationsverkets boenden i stället för i ett eget ordnat boende och att kostnaderna för boendebeståndet därmed ökar. Regeringen föreslår därför att 36 miljoner kronor tillförs anslaget.

Anslaget 1:3 Migrationspolitiska åtgärder

Regeringen föreslår att 127 915 000 kronor anvisas till anslaget 1:3 Migrationspolitiska åtgärder. Anslaget får användas till utgifter för

- migrationspolitiska projekt och analyser
- statsbidrag till internationella organisationer inom migrationsområdet
- statsbidrag till Svenska Röda Korset för efterforskning och familjeåterförning under fredstid
- förberedelser för återvandring eller tillfälligt återvändande för deltagande i återuppbyggnad och utveckling av ursprungslandet
- återvandringssprojekt och bidrag i samband med återvandring
- anhörigresor.

Till följd av de principer som tillämpades vid utformningen av budgetpropositionen för 2019 förlängdes tidigare beslutade justeringar av anslaget för kommande år. Regeringen föreslår att 40 miljoner kronor tillförs anslaget för att återställa tidigare minskning och att göra det möjligt att betala ut medlemsavgifter och kärnstöd i enlighet med de ekonomiska åtaganden som Sverige har förbundit sig till. Det finansieras genom att anslaget 1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden minskas med motsvarande belopp.

Från och med 2020 avser Sverige att ge ett utökat kärnstöd om 50 miljoner kronor till International Organization for Migration. Det finansieras genom att anslaget 1:1 Biståndsverksamhet inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd minskas med motsvarande belopp.

Anslaget 1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål

Regeringen föreslår att 781 903 000 kronor anvisas till anslaget 1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål. Anslaget får användas till

- migrationsdomstolarnas och Migrationsöverdomstolens förvaltningsutgifter för prövning av utlännings- och medborgarskapsmål
- utgifter för Högsta förvaltningsdomstolens handläggning av resningsansökningar av utlännings- och medborgarskapsmål
- Domstolsverkets förvaltningsutgifter för de aktuella domstolarnas verksamhet med utlännings- och medborgarskapsmål.

För att förbättra förutsättningarna för migrationsdomstolarna att avgöra fler asylmål föreslår regeringen att anslaget tillförs 122 miljoner kronor.

Anslaget 1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål

Regeringen föreslår att 249 831 000 kronor anvisas till anslaget 1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål. Anslaget får användas till

- migrationsdomstolarnas och Migrationsöverdomstolens direkta utgifter för nämndemän, sakkunniga och vittnen i utlännings- och medborgarskapsmål
- utgifter för ersättning till offentligt biträde och tredje man enligt 4 § lagen (1996:1620) om offentligt biträde i mål enligt utlänningslagen (2005:716)
- utgifter för ersättning till tolkar enligt 52 § förvaltningsprocesslagen (1971:291)
- ersättning till part och parts ställföreträdare enligt 15 § förvaltningsprocesslagen i mål enligt utlänningslagen och lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap. I kostnaderna för tolkar får även kostnader för tolkförmedlingars administrativa avgifter ingå.

Anslaget 1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden

Regeringen föreslår att 402 150 000 kronor anvisas till anslaget 1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden. Anslaget får användas till utgifter för offentligt biträde och tolk i ärenden enligt utlänningslagen eller enligt lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll.

Anslaget 1:7 Utresor för avvisade och utvisade

Regeringen föreslår att 349 202 000 kronor anvisas till anslaget 1:7 Utresor för avvisade och utvisade. Anslaget får användas till utgifter för resor ut ur landet och andra åtgärder för utläningar som avvisats eller utvisats med stöd av utlänningslagen eller lagen om särskild utlänningskontroll. Anslaget får vidare användas till kostnader för resor ut ur Sverige för de asylsökande som har återkallat sin ansökan samt för kostnader för Migrationsverkets personal vid övervakning av tvångsvisa resor.

Anslaget 1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar

Anslaget 1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar får användas till utgifter för projekt som beviljas medel inom ramen för Europeiska flyktingfonden III, Europeiska återvändandefonden och Asyl-, migrations- och integrationsfonden, motsvarande EU:s finansiering av dessa program. Vidare får anslaget användas till statlig medfinansiering av projekt inom dessa fonders områden och administration av fonderna.

I propositionen föreslås att regeringen bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 131 000 000 kronor 2021, 132 000 000 kronor 2022 och 2 700 000 kronor 2023.

Regeringen anger att Migrationsverket är ansvarig myndighet i Sverige för Asyl-, migrations- och integrationsfonden och att Sverige har tilldelats ca 1,3 miljarder kronor till projektstöd under hela programperioden. Enligt regeringen är det mot bakgrund av det stora ansvar som Sverige har tagit inom EU för flyktingsituationen av stor vikt att Sverige i så stor utsträckning som möjligt utnyttjar de fondmedel som tilldelats.

Motionerna

Moderaterna

Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) begär i kommittémotion 2019/20:3301 yrkande 1 att riksdagen anvisar 599 000 000 kronor mindre än regeringen till utgiftsområdet. I yrkandena 2–4 begärs tillkännagivanden om besparingar, fler förvaringsplatser och förstärkning av migrationsdomstolarna. Motionärerna föreslår att anslaget 1:1 Migrationsverket minskas med 96 miljoner kronor genom besparingar genom minskande antal asylsökande, anhörigärenden och anhöriga som kommer till Sverige. Det går att genomföra bl.a. genom att ett volymmål för asylmottagande och en säkra-länder-lista införs, liksom ett strikt regelverk för anhöriginvandring med skarpa försörjningskrav. Samtidigt vill motionärerna att 200 nya förvaringsplatser ska inrättas. När det gäller anslaget 1:2 Ersättningar och bostadskostnader anser motionärerna att besparingar om 681 miljoner kronor kan göras bl.a. till följd av ett minskat antal asylsökande.

Till anslaget 1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål bör 178 miljoner kronor mer än regeringen föreslår anvisas för att täcka de behov som migrationsdomstolarna har enligt Domstolsverket.

I kommittémotion 2019/20:3368 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 15 begärs ett tillkännagivande om fler förvarsplatser. Motionärerna anför att det förekommer att den rådande bristen på platser medför att personer inte tas i förvar trots att de borde det. Förvarstagande bör dessutom användas i större utsträckning.

Sverigedemokraterna

Paula Bieler m.fl. (SD) begär i kommittémotion 2019/20:2657 att riksdagen anvisar 664 299 000 kronor mindre än regeringen till utgiftsområdet. En minskning av anslaget 1:1 Migrationsverket föreslås med ca 294 miljoner kronor. Migrationsverket tillförs resurser för omställning och till återvändandeverksamhet, och samtidigt görs en besparing på grund av färre asylsökande. Detta kan genomföras genom en prioritering av svaga och utsatta i närområden snarare än en politik som gynnar dem som kan ta sig till Sverige. Motionärerna vill också göra en satsning på fler förvarsplatser. Även anslaget 1:2 Ersättningar och bostadskostnader kan minskas genom prioritering i närområdena eftersom detta skulle medföra ett mindre antal inskrivna i mottagningssystemet. Kostnaden per inskriven kan även minskas. Motionärerna föreslår att 1 436 miljoner kronor mindre anvisas till anslaget än vad regeringen föreslår. Anslaget 1:3 Migrationspolitiska åtgärder dras in i sin helhet. Vissa delar som bör vara kvar bör finansieras inom Migrationsverkets ordinarie verksamhet, och ändamål och resurser omfördelas till anslaget 1:1. Till anslaget 1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål anvisas ca 178 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslår för att tillgodose de behov som Migrationsverket och Domstolsverket har angett. Till anslaget 1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål anvisas ca 10 miljoner kronor mindre än vad regeringen föreslår och till anslaget 1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden anvisas ca 75 miljoner kronor mindre än vad regeringen föreslår för en anpassning till Migrationsverkets och Domstolsverkets behov. Motionärerna anser att anslaget 1:7 Utresor för avvisade och utvisade ska anvisas 300 miljoner kronor mer än regeringen föreslår för att täcka behov som uppstår när fler avvisade och utvisade personer reser ut ur landet. Motionärerna föreslår att ett nytt anslag, Återvandring, ska införas och att 800 miljoner kronor ska anvisas till anslaget. Syftet med anslaget är att möjliggöra och underlätta trygg och säker återvandring för personer som har sökt skydd – när läget i hemlandet har stabiliserats och skyddsbehovet har upphört. Anslaget finansieras med medel från utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

I kommittémotion 2019/20:3121 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 16 begärs ett tillkännagivande om ett kraftigt ökat antal förvarsplatser. Motionärerna anger att det råder en akut brist på förvarsplatser och att personer som

har dömts till utvisning regelbundet släpps ut ur förvar eftersom det inte finns lediga platser. Antalet förvarsplatser bör utökas till minst 1 000.

Vänsterpartiet

Jonas Sjöstedt m.fl. (V) begär i partimotion 2019/20:3011 yrkande 1 att riksdagen anvisar 693 000 000 kronor mindre än regeringen till utgiftsområdet. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att en amnesti bör införas för de ensamkommande barn och unga som varit i Sverige i över ett år. Motionärerna anvisar 47 miljoner kronor mer än regeringen till anslaget 1:1 Migrationsverket för att täcka kostnaderna för prövningen av amnestiärenden och för att förkorta handläggningstiderna. Motionärerna avvisar regeringens satsning på förvar liksom förändringarna av reglerna om eget boende för asylsökande (prop. 2019/20:10). Amnestin innebär att ett antal personer som väntar på beslut om uppehållstillstånd får sin ansökan beviljad. De flyttas då från asylmottagande till kommunmottagande. Därför flyttas 1 036 miljoner kronor från anslaget 1:2 Ersättningar och bostadskostnader till utgiftsområde 13 anslaget 1:2 Kommunersättningar vid flyktmottagande. En annan effekt av amnestin för ensamkommande är att kostnaderna för domstolsprövning inom anslaget 1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål kommer att minska. För att domstolarna ska kunna förkorta handläggningstiderna behöver dock anslaget ökas. Sammantaget anvisas anslaget 336 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslår. På samma sätt påverkar amnestin anslaget 1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål, som sammantaget anvisas 100 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslår. Anslaget 1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden minskas med 10 miljoner kronor eftersom amnestin medför minskade kostnader medan anslaget 1:7 Utresor för avvisade och utvisade minskas med 130 miljoner kronor på grund av minskad användning av tvångsvisa verkställigheter.

Kristdemokraterna

Hans Eklind m.fl. (KD) begär i kommittémotion 2019/20:2988 yrkande 1 att riksdagen anvisar 98 000 000 kronor mer till utgiftsområdet än vad regeringen gör. Motionärerna anvisar 20 miljoner kronor mer än regeringen till anslaget 1:1 Migrationsverket. Av yrkande 18 i motionen framgår att höjningen av anslaget syftar till att öka antalet förvarsplatser. Till anslaget 1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål anvisas 78 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslår för att förkorta handläggningstiderna för asylmål vid domstolarna på ett rättssäkert och effektivt sätt.

Utskottets ställningstagande

Under senare år har antalet flyktingar och migranter i världen varit stort. Enligt UNHCR uppgår antalet människor på flykt i världen till drygt 70 miljoner. Också antalet asylsökande i Europa ligger på en hög nivå, även om nivån har

sjunkit under senare år. Fördelningen av asylsökande mellan EU:s medlemsstater är ojämn och Sverige är en av de medlemsstater som har tagit – och fortfarande tar – emot flest asylsökande i förhållande till folkmängd.

Under 2015 sökte ca 163 000 personer asyl i Sverige – det största antalet hittills under ett och samma år. För att kunna hantera situationen slöt den dåvarande regeringen och fyra oppositionspartier i oktober 2015 en överenskommelse om åtgärder för att säkra förmågan i det svenska mottagandet av asylsökande och stärka etableringen av nyanlända. I november 2015 presenterade regeringen ytterligare åtgärder för att begränsa möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Åtgärderna resulterade i lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (tillfälliga lagen), som trädde i kraft den 20 juli 2016 och som skulle gälla som längst t.o.m. den 19 juli 2019. Riksdagen har därefter beslutat att giltighetstiden för tillfälliga lagen ska förlängas t.o.m. den 19 juli 2021, med justeringen bl.a. att alternativt skyddsbehövande ges rätt till familjeåterförening under samma förutsättningar som flyktingar (prop. 2018/19:128, bet. 2018/19:SfU26, rskr. 2018/19:295).

I ett flertal motioner anges att anslagen kan ökas eller minskas till följd av att reglerna om uppehållstillstånd bör ändras eller att migrationen på andra sätt ska styras genom större förändringar av regelverket. Utskottet konstaterar att regeringen den 14 juni 2019 beslutade att ge en parlamentariskt sammansatt kommitté (Ju 2019:01 Kommittén om den framtida svenska migrationspolitiken) i uppdrag att utreda den framtida svenska migrationspolitiken (dir. 2019:32). Kommittén ska ta ställning till utformningen av politiken i syfte att fastställa en ordning som är långsiktigt hållbar. Kommittén har påbörjat sitt arbete och ett utredningsbetänkande ska lämnas senast den 15 augusti 2020. Utskottet anser att utredningens arbete bör avvaktas innan förslag till större ändringar i regelverken lämnas.

I ett antal motioner anvisas medel för att öka antalet förvarplatser. När det gäller förvar inför verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut och återvändande vill utskottet i likhet med motionärerna framhålla att det är viktigt att asylprocessen har en tydlig avslutning för att asylsystemet ska fungera väl. Ett väl fungerande återvändande är en av förutsättningarna för att Sveriges asylsystem ska vara långsiktigt hållbart. Om ett beslut om avvisning eller utvisning kan verkställas ska detta göras så snart som möjligt, och ett verktyg för att kunna verkställa beslut är möjligheten till förvarstagande. Regeringen anger i budgetpropositionen att åtgärder har genomförts under senare år för att utöka antalet förvarplatser.

Regeringen uppmärksammade frågan om förvar i regleringsbrevet för Migrationsverket för 2019, där det anges att verket ska öka antalet förvarplatser under 2019 och beakta behovet av platser i norra Sverige. Genom regleringsbrevet har Migrationsverket getts ett uppdrag att återrapportera bl.a. hur många ytterligare förvarplatser myndigheten kan inrätta under innevarande år och om arbetet med att öka antalet förvarplatser. I återrapporteringen till

Regeringskansliet den 12 april 2019 (dnr 1.1.1.2-2019-13592) angav Migrationsverket att antalet platser kan ökas från 417 till 517 under 2019, att antalet platser kan öka till ca 700–800 totalt från 2020 samt att ett antal faktorer som kan bidra till att kostnaden per förvarsplats minskar över tid har identifierats. Regeringen anger i budgetpropositionen att medel tillförs för att den nuvarande kapaciteten ska upprätthållas.

Några motioner tar upp frågan om handläggningstiden vid migrationsdomstolarna. Utskottet anser att det är viktigt att handläggningstiden hålls så kort som möjligt inte bara hos Migrationsverket utan även hos migrationsdomstolarna. Utskottet kan konstatera att det den 1 januari 2017 infördes utökade möjligheter för migrationsdomstolarna att överlämna mål för att förbättra domstolarnas förutsättningar att hålla handläggningstiderna på en rimlig nivå även när antalet mål ökar kraftigt (prop. 2016/17:27, bet. 2016/17:JuU7, rskr. 2016/17:60). Det rörde sig om en tillfällig lösning under tre år för att hantera den stora ökningen av mål på migrationsområdet. Regeringen har mot bakgrund av den stora tillströmningen av mål, antalet balanserade mål och de långa omloppstiderna i de förvaltningsdomstolar som är migrationsdomstolar föreslagit att den utökade möjligheten att överlämna även andra mål än migrationsmål bör förlängas ett år, till utgången av 2020. Riksdagen har bifal- lit regeringens förslag (prop. 2019/20:19, bet. 2019/20:JuU11, rskr. 2019/20:137).

Utskottet tillstyrker budgetpropositionens förslag till anslagsfördelning för 2020 och bemyndiganden inom utgiftsområde 8 och avstyrker motioner med annan anslagsfördelning. Utskottet tillstyrker därmed proposition 2019/20:1 punkterna 1 och 2 och avstyrker motionerna 2019/20:3301 (M) yrkandena 1–4, 2019/20:3368 (M) yrkande 15, 2019/20:2657 (SD), 2019/20:3121 (SD) yrkande 16, 2019/20:3011 (V) yrkandena 1 och 2 samt 2019/20:2988 (KD) yrkandena 1 och 18.

Reservation

Statens budget inom utgiftsområde 8 (SD)

av Paula Bieler (SD), Jonas Andersson i Skellefteå (SD) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

a) Anslagen för 2020

Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 8 Migration enligt reservanternas förslag i bilaga 4.

Därmed bifaller riksdagen motionerna 2019/20:2657 av Paula Bieler m.fl. (SD) och 2019/20:3121 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 16 och avslår proposition 2019/20:1 utgiftsområde 8 punkt 1 och motionerna 2019/20:2988 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 1 och 18, 2019/20:3011 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1 och 2, 2019/20:3301 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 1–4 och 2019/20:3368 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 15.

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

=utskottet

Ställningstagande

Svensk migrationspolitik har under decennier präglats av bristande ansvarstagande, förståelse och långsiktighet. Politiska beslut har fattats utan ordentliga konsekvensanalyser och i strid med det uppdrag som egentligen finns. Detta har lett till en ohållbar situation. Under 2010-talet låg antalet beviljade uppehållstillstånd för studerande och arbetskraftsinvandrare på en relativt konstant nivå, men bristerna i systemen har öppnat för oseriösa migranter och arbetsgivare. Under samma period har antalet asylsökande ökat dramatiskt, trots att Sverige inte utgör närområde till någon krishärd. Det stora antalet migranter har inneburit stora påfrestningar på samhället och på kommunernas ekonomiska situation. Detta har i kombination med gällande bidragssystem med låga självförsörjningskrav resulterat i höga kostnader och en tung belastning på de offentliga finanserna. Samhället har också blivit socialt och ekonomiskt segregat. Utvecklingen måste vändas. Sverige behöver en human flyktingpolitik som prioriterar de svagaste och mest utsatta grupperna i närområden där de akuta skyddsbehoven är som störst. Målsättningen måste vara att antalet asylsökande från länder utan geografisk närhet till Sverige går mot noll.

En ändrad inriktning av politiken kan redan under 2020 antas leda till färre asylsökande till Sverige. Migrationsverket tillförs resurser för omställning

samt till återvändandeverksamhet, samtidigt som besparingar kan göras. För att öka antalet förvaringsplatser tillförs 48 miljoner kronor. Sammantaget leder våra förslag till att anslaget kan minskas med ca 294 miljoner kronor. Anslaget 1:2 Ersättningar och bostadskostnader kan minskas med 1 436 miljoner kronor i takt med att våra förslag minskar antalet inskrivna i Migrationsverkets mottagningssystem samt kostnaderna per inskriven. Anslaget 1:3 Migrationspolitiska åtgärder kan dras in i sin helhet. Vissa delar av anslaget som bör vara kvar inom utgiftsområdet kan finansieras inom Migrationsverkets ordinarie verksamhet och ändamål. Resurser för detta omfördelas därför till anslaget 1:1 Migrationsverket. För att minska ärendebalanserna bör anslaget 1:4 Domstolsprövning i utlänningsärenden ökas med ca 178 miljoner kronor för att täcka de behov som Migrationsverket och Domstolsverket har angett. Anslagen 1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål och 1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden minskas med ca 10 miljoner kronor respektive ca 75 miljoner kronor för en anpassning till Migrationsverkets och Domstolsverkets behov. Anslaget 1:7 Utresor för avvisade och utvisade bör höjas med 300 miljoner kronor för att täcka ett ökat behov som uppstår när fler utresor verkställs. Vi föreslår ett nytt anslag, Återvandring, som anvisas 800 miljoner kronor för att möjliggöra och underlätta trygg och säker återvandring för personer som har sökt skydd i Sverige när situationen i hemlandet har stabiliserats. Anslaget kan finansieras med medel från utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Sammantaget innebär vårt förslag att vi anvisar 664 299 000 kronor mindre än regeringen till utgiftsområde 8 för 2020.

Riksdagen beslutade den 15 november 2017 om ett tillkännagivande till regeringen om arbetskraftsinvandring. Riksdagen angav att regeringen skyndsamt ska återkomma med ett lagförslag som kan träda i kraft så snart som möjligt, dock senast den 1 juli 2018. I samband med behandlingen av regeringens skrivelse 2018/19:75 angav Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna i en avvikande mening att det inte kan utläsas att några konkreta beredningsåtgärder har vidtagits sedan Migrationsöverdomstolens domar 2017. Vidare angavs att det i den sakpolitiska överenskommelse som slöts i januari 2019 mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet anges att problemet med kompetensutvisningar måste lösas. I den avvikande meningen konstaterades att frågan är ytterst angelägen, och att regeringen snarast måste vidta åtgärder så att frågan får en lösning (ytr. 2018/19:SfU3y). Regeringen har i budgetpropositionen nu bedömt att det inte finns behov av att lägga fram ett lagförslag skyndsamt, och hänvisat till en promemoria som följde på ett uppdrag som gavs redan före tillkännagivandet, till de två domarna från Migrationsöverdomstolen samt till en avsikt att ge en utredare i uppdrag att bl.a. analysera rättsläget efter domarna och överväga åtgärder.

Vi vidhåller emellertid att det är ytterst angeläget att komma till rätta med utvisningarna av utländska kompetenta arbetstagare på grund av att arbetsgivaren har begått mindre eller obetydliga fel. Regeringen måste snarast vidta åtgärder för att problemet ska få sin lösning.

Särskilda yttranden

1. Statens budget inom utgiftsområde 8 (M)

Maria Malmer Stenergard (M), Katarina Brännström (M), Arin Karapet (M) och Ann-Sofie Alm (M) anför:

I partimotionen Återupprätta samhällskontraktet – en budget för Sverige (mot. 2019/20:3060) presenteras Moderaternas budgetförslag och riktlinjer för den ekonomiska politiken. När samhällskontraktet hotas av utbredd otrygghet och bristande välfärd krävs kloka prioriteringar. Det handlar om betydande ökning av de generella statsbidragen till välfärden och den största trygghets-satsningen i modern tid, samtidigt som försvaret stärks. Det handlar också om hur Sverige ska få fler jobb och högre tillväxt. Det behöver löna sig bättre att jobba. I Moderaternas budgetmotion tas ett stort grepp om bidragen, och skatten på arbete sänks i alla inkomstgrupper.

Eftersom riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en annan inriktning än den vi önskar avstår vi från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 8. Moderaternas budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat.

Moderaternas förslag när det gäller statens budget liksom förslag till ram för utgiftsområde 8 behandlas i finansutskottets betänkande 2019/20:FiU1 och vårt samlade förslag framgår av reservation 1 i det betänkandet. Förslaget till statens budget för 2020 inom utgiftsområde 8 läggs fram i motion 2019/20:3301.

Moderaternas politik på området har följande utgångspunkter. Sverige har tagit och tar ett stort ansvar för människor som har flytt från sina hemländer. De senaste fem åren har Sverige tagit emot 300 000 asylsökande, och anhöriginvandringen väntas nu öka. Sverige får inte än en gång tappa kontrollen över flyktingmottagandet. Detta är viktigt inte minst eftersom vi har en viktig uppgift i fråga om att integrera de flera hundra tusen människor som har kommit till vårt land under det senaste decenniet. Moderaterna har en positiv inställning till öppenhet mot omvärlden och vill bidra till att människor med skyddsbehov får skydd. Migrationspolitiken måste samtidigt utformas med hänsyn till det stora flyktingmottagande vi har haft och de omfattande integrationsproblem som vi har. Lagstiftningen ska vara stram, human och långsiktigt hållbar. Vårt flyktingmottagande ska inte avvika från våra nordiska grannländers och måste anpassas till vår förmåga att klara integrationen. Den som har nekats uppehållstillstånd i ett slutligt beslut i en rättssäker process ska återvända till sitt hemland.

Moderaternas budgetalternativ när det gäller utgiftsområde 8 innebär följande.

Besparingar till följd av ett minskat antal asylsökande, ett minskat antal anhängare och ett minskat antal anhängare som kommer till Sverige kan göras. Detta bl.a. genom att ett volymmål för asylmottagande och en säkräländer-lista införs liksom ett strikt regelverk för anhängarinvandring med skarpa försörjningskrav. Medel tillförs för fler förvaringsplatser och för att täcka migrationsdomstolarnas behov.

Sammantaget anvisar vi 599 000 000 kronor mindre än regeringen till utgiftsområde 8 för 2020.

Riksdagen beslutade den 15 november 2017 om ett tillkännagivande till regeringen om arbetskraftsinvandring. Riksdagen angav att regeringen skyndsamt ska återkomma med ett lagförslag som kan träda i kraft så snart som möjligt, dock senast den 1 juli 2018. I samband med behandlingen av regeringens skrivelse 2018/19:75 angav Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna i en avvikande mening att det inte kan utläsas att några konkreta beredningsåtgärder har vidtagits sedan Migrationsöverdomstolens domar 2017. Vidare angavs att det i den sakpolitiska överenskommelse som slöts i januari 2019 mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet anges att problemet med kompetensutvisningar måste lösas. I den avvikande meningen konstaterades att frågan är ytterst angelägen, och att regeringen snarast måste vidta åtgärder så att frågan får en lösning (yttr. 2018/19:SfU3y). Regeringen har i budgetpropositionen nu bedömt att det inte finns behov av att lägga fram ett lagförslag skyndsamt, och hänvisat till en promemoria som följde på ett uppdrag som gavs redan före tillkännagivandet, till de två domarna från Migrationsöverdomstolen samt till en avsikt att ge en utredare i uppdrag att bl.a. analysera rättsläget efter domarna och överväga åtgärder.

Vi vidhåller emellertid att det är ytterst angeläget att komma till rätta med utvisningarna av utländska kompetenta arbetstagare på grund av att arbetsgivaren har begått mindre eller obetydliga fel. Regeringen måste snarast vidta åtgärder för att problemet ska få sin lösning.

2. Statens budget inom utgiftsområde 8 (V)

Christina Höj Larsen (V) anför:

Vänsterpartiet tar i sin budgetmotion – En plan för jämlikhet och grön omställning – ett helhetsgrepp om de växande klyftorna. Vi vill att Sverige åter ska bli världens mest jämlika land. Under de senaste decennierna har ojämlikheten i samhället ökat och skattesystemets omfördelning kraftigt försämrats. Den relativa fattigdomen har fördubblats på mindre än tio år. Samtidigt har den ekonomiska eliten fått det allt bättre i Sverige. I det läget lägger regeringen fram en budget som främst gynnar rika män, på välfärdens bekostnad. De nödvändiga satsningarna på välfärden uteblir, trots att det runt om i Sverige kommer larmrapporter om stora nedskärningar inom skolan, barnpsykiatri, äldreomsorgen och sjukvården. Vänsterpartiet vill satsa på den generella välfärden,

satsningar som är centrala för ett jämlikare samhälle. Regeringens budget vidgar klyftorna i samhället och leder till underfinansiering av välfärden i ett läge där behoven är stora.

Eftersom riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en annan inriktning än den vi önskar avstår jag från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 8. Vänsterpartiets budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat.

Vänsterpartiets förslag när det gäller statens budget liksom förslag till ram för utgiftsområde 8 behandlas i finansutskottets betänkande 2019/20:FiU1 och vårt samlade förslag framgår av reservation 3 i det betänkandet. Förslaget till statens budget för 2020 inom utgiftsområde 8 läggs fram i motion 2019/20:3011.

Migrationsområdet har präglats av att ensamkommande barn och unga har drabbats hårt av de senaste årens omsvängning av migrationspolitiken. Införandet av tillfälliga lagen, Migrationsverkets långa handläggningstider och turerna kring bestämmelserna om uppehållstillstånd för gymnasiestudier har skapat mycket lidande och stor stress. När självmord och självskadebeteende bland ensamkommande ökar samtidigt som rättssäkerheten brister inom asylprövningen och de åldersbedömningar som används möter skarp kritik är en amnesti nödvändig. En amnesti bör införas för de ensamkommande barn och unga som har varit i Sverige i över ett år.

Vänsterpartiets budgetalternativ vad gäller utgiftsområde 8 innebär följande. Medel bör avsättas för en amnesti för de ensamkommande barn och unga som har varit i Sverige i över ett år. En amnesti leder även till besparingar, t.ex. när det gäller mottagandet. Medel bör vidare avsättas för att förkorta handläggningstiderna hos Migrationsverket och migrationsdomstolarna. Regeringens satsning på förvar bör avvisas och de nya, striktare reglerna om eget boende för asylsökande ändras genom att begränsningarna tas bort. Detta leder till besparingar. Vidare bör tvångsvisa verkställigheter användas i minskad omfattning, vilket leder till besparingar.

Sammantaget anvisar vi 693 000 000 kronor mindre än regeringen till utgiftsområde 8 för 2020.

3. Statens budget inom utgiftsområde 8 (KD)

Hans Eklind (KD) anför:

Kristdemokraterna vill skapa förutsättningar för ett samhälle med god ekonomisk tillväxt och ett företagsklimat som står sig starkt i den allt hårdare globala konkurrensen. En väl fungerande ekonomisk politik ger oss resurser att satsa på välfärden, såsom en god vård och omsorg och en bra skola. Den ekonomiska politiken ska också stärka familjerna och det civila samhället, vilket är grund för ett samhälle byggt på gemenskap där människor känner tillit till varandra. Nu behövs en tydlig politisk inriktning för Sverige som lägger det mindre angelägna åt sidan och som genomför de strukturellt riktiga reformer

som möter de problem samhället står inför. Kristdemokraternas förslag till statsbudget innehåller därför stora resurstillskott till vård, omsorg, socialtjänst och rättsväsen för att främja välfärd och trygghet för alla. Kristdemokraterna sätter välfärd och trygghet före annat. Och vi vill genomföra reformer som stärker samhällsgemenskapen. Det är vad Sverige behöver nu.

Riksdagen har genom sitt beslut den 27 november 2019 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 8 inte får överstiga 11 446 213 000 kronor 2020 (bet. 2019/20:FiU1, rskr. 2019/20:59). Eftersom Kristdemokraternas förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan jag inte reservera mig till förmån för detta förslag. Kristdemokraternas budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer jag att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om vår politik inom utgiftsområde 8.

Kristdemokraternas förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2019/20:3341. I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 8. Motionen behandlas i finansutskottets betänkande 2019/20:FiU1 och vårt samlade förslag framgår av reservation 4 i det betänkandet. Förslaget till statens budget för 2020 inom utgiftsområde 8 läggs fram i motion 2019/20:2988.

Kristdemokraternas politik på området har följande utgångspunkter. Sverige har ett moraliskt ansvar för att hjälpa medmänniskor i nöd. Kristdemokraterna vill utforma en ordnad, human och långsiktigt ansvarsfull migrationspolitik. Asylrätten ska värnas. Utgångspunkten är att försvara öppenheten och den fria rörligheten inom EU. Vi vill även se fler lagliga vägar in i EU. Asylprövningen ska vara rättssäker. Den som saknar skyddsskäl och får nej på sin asylansökan måste lämna landet. Vi vill se en kraftig minskning av söktrycket till Sverige för att ge förutsättningar för en värdig, effektiv och välfungerande integrationspolitik. De senaste fem åren har Sverige ensamt tagit emot långt fler än dubbelt så många asylsökande som övriga länder i Norden har gjort tillsammans. Vi vill medverka till en lagstiftning som bidrar till att Sveriges mottagande hamnar på nordisk genomsnittsnivå. Inom EU har de gemensamma principerna för migrationen sedan sommaren 2015 i princip satts ur spel. Det gör att det inte är möjligt för Sverige att ha asylregler som kraftigt avviker från andra EU-länders. Därför är det angeläget att Sverige även i fortsättningen arbetar för en harmonisering av migrationspolitiken inom EU, där fokus ligger på att höja lägstanivån. I Sverige bör arbetet framöver fokusera på att få de personer som har fått och får uppehållstillstånd att så snabbt som möjligt etablera sig på arbetsmarknaden och i samhället. Att klara de integrationspolitiska utmaningarna är centralt för att kunna ha en fortsatt human och ordnad migrationspolitik.

Kristdemokraternas budgetalternativ när det gäller utgiftsområde 8 innebär att medel tillförs för att öka antalet förvarsplatser och för att förkorta handläggningstiderna för asylmål vid domstolarna på ett rättssäkert och effektivt sätt.

Sammantaget anvisar vi 98 000 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområde 8 för 2020.

Riksdagen beslutade den 15 november 2017 om ett tillkännagivande till regeringen om arbetskraftsinvandring. Riksdagen angav att regeringen skyndsamt ska återkomma med ett lagförslag som kan träda i kraft så snart som möjligt, dock senast den 1 juli 2018. I samband med behandlingen av regeringens skrivelse 2018/19:75 angav Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna i en avvikande mening att det inte kan utläsas att några konkreta beredningsåtgärder har vidtagits sedan Migrationsöverdomstolens domar 2017. Vidare angavs att det i den sakpolitiska överenskommelse som slöts i januari 2019 mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet anges att problemet med kompetensutvisningar måste lösas. I den avvikande meningen konstaterades att frågan är ytterst angelägen, och att regeringen snarast måste vidta åtgärder så att frågan får en lösning (yttr. 2018/19:SfU3y). Regeringen har i budgetpropositionen nu bedömt att det inte finns behov av att lägga fram ett lagförslag skyndsamt, och hänvisat till en promemoria som följde på ett uppdrag som gavs redan före tillkännagivandet, till de två domarna från Migrationsöverdomstolen samt till en avsikt att ge en utredare i uppdrag att bl.a. analysera rättsläget efter domarna och överväga åtgärder.

Vi vidhåller emellertid att det är ytterst angeläget att komma till rätta med utvisningarna av utländska kompetenta arbetstagare på grund av att arbetsgivaren har begått mindre eller obetydliga fel. Regeringen måste snarast vidta åtgärder för att problemet ska få sin lösning.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2019/20:1 Budgetpropositionen för 2020 utgiftsområde 8:

1. Riksdagen anvisar ramanslagen för budgetåret 2020 under utgiftsområde 8 Migration enligt tabell 1.1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Motioner från allmänna motionstiden 2019/20

2019/20:2657 av Paula Bieler m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 8 Migration enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2019/20:2988 av Hans Eklind m.fl. (KD):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 8 Migration enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förvarstagande och fler förvarsplatser och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3011 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 8 Migration enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en amnesti bör införas för de ensamkommande barn och unga som varit i Sverige i över ett år och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3121 av Paula Bieler m.fl. (SD):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kraftigt ökat antal förvarsplatser och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3301 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 8 Migration enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om besparingar till följd av ett minskat antal asylsökande, ett minskat antal anhängare och ett minskat antal anhöriga som kommer till Sverige, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler förvaringsplatser och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förstärkning av migrationsdomstolarna och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3368 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att antalet förvaringsplatser i Sverige ska bli fler och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens och motionärernas anslagsförslag

Anslag för 2020 inom utgiftsområde 8 Migration

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		M	SD	V	KD
1:1 Migrationsverket	4 443 762	-96 000	-293 500	+47 000	+20 000
1:2 Ersättningar och bostadskostnader	4 936 000	-681 000	-1 436 000	-1 036 000	
1:3 Migrationspolitiska åtgärder	127 915		-127 915		
1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål	781 903	+178 000	+178 097	+336 000	+78 000
1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål	249 831		-9 831	+100 000	
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	402 150		-75 150	-10 000	
1:7 Utresor för avvisade och utvisade	349 202		+300 000	-130 000	
1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	155 450				
<i>Förslag till anslag utöver regeringens förslag</i>					
99:1 Återvandring			+800 000		
Summa för utgiftsområdet	11 446 213	-599 000	-664 299	-693 000	+98 000

BILAGA 3

Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden

Det har inte väckts några motioner med anledning av regeringens förslag till beställningsbemyndiganden.

Beställningsbemyndiganden för 2020 inom utgiftsområde 8 Migration

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Tidsperiod
1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	265 700	2021–2023

BILAGA 4

Reservanternas anslagsförslag

Reservation (SD)

Förslag till beslut om anslag för 2020 inom
utgiftsområde 8 Migration

Tusental kronor

Anslag	Avvikelse från regeringen	Reservanternas förslag
1:1 Migrationsverket	-293 500	4 150 262
1:2 Ersättningar och bostadskostnader	-1 436 000	3 500 000
1:3 Migrationspolitiska åtgärder	-127 915	0
1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål	+178 097	960 000
1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål	-9 831	240 000
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	-75 150	327 000
1:7 Utresor för avvisade och utvisade	+300 000	649 202
1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	0	155 450
<i>Förslag till anslag utöver regeringens förslag</i>		
99:1 Återvandring	+800 000	800 000
Summa för utgiftsområdet	-664 299	10 781 914